

ÇOCUK DİŞ KLİNİĞİ (PEDODONTİ)

Doğumdan ergenlik çağının sonuna kadar geçen sürede ağız-diş sağlığı ile ilgili problemleri inceleyen ve çözüm getiren bir bilim dalıdır.Çocuklarda süt dişlerinin sürmesinden başlayarak kalıcı dişlenmeye giden süreç içerisinde diş sistemi de birçok dönemden geçer.Bu dönemler içerisinde diş sürme bozukluklarının takipleri ve önlenmesi, süt dişlerine ve kalıcı dişlere çürükten koruyucu yöntemlerin uygulanması, süt dişlerinin ve kalıcı dişlerin çürüklerinin tedavisi, erken çekimler sonucu oluşabilecek dişsiz boşlukların ileride diş dizisini bozmaması için apareyler yapılarak korunması, hatta dişsiz doğan çocuklara çocuk protezlerinin uygulanması şeklinde birçok uygulamayı içeren bir bilim dalıdır.0-15 yaş grubu çocuklar pedodontinin çalışma alanı içerisine girer.Dişsiz dönem, süt dişlerinin sürmeye başladığı dönem, süt dişlerinin ağızda tamamlandığı dönem, sürekli dişlerin sürmeye başladığı karışık dişlenme dönemi ve sürekli dişlerin tamamlandığı dönem olmak üzere uzun bir süreci kapsamaktadır. Bu dönemler içerisinde diş sürme bozukluklarının takipleri ve önlenmesi, süt dişlerine ve kalıcı dişlere çürükten koruyucu yöntemlerin uygulanması, süt dişlerinin ve kalıcı dişlerin çürüklerinin tedavisi, erken çekimler sonucu oluşabilecek dişsiz boşlukların ileride diş dizisini bozmaması için apareyler yapılarak korunması, hatta dişsiz doğan çocuklara çocuk protezlerinin uygulanması şeklinde birçok uygulamayı içeren bir bilim dalıdır.

1. Dişler ne zaman sürer?

Dişler yaklaşık 6 aydan itibaren sürmeye başlar. Yaklaşık 3 yaşının sonuna ağızımızda toplam 20 tane süt dişi bulunur.

SÜT DİŞLERİ		Sürme	Düşme
Üst Dişler	Orta kesiciler	8-12 ay	6-7 yaş
	Yan Kesiciler	9-13 ay	7-8 yaş
	Köpek Dişleri	16-22 ay	10-12 yaş
	Birinci Süt Azıları	13-19 ay	9-11 yaş
	İkinci Süt Azıları	25-33 ay	10-12 yaş
Alt Dişler	İkinci Süt Azıları	23-31 ay	10-12 yaş
	Birinci Süt Azıları	14-18 ay	9-11 yaş
	Köpek Dişleri	17-23 ay	9-12 yaş
	Yan Kesiciler	10-16 ay	7-8 yaş
	Orta Kesiciler	6-10 ay	6-7 yaş

2010 © YEDİTEPE ÜNİV. PEDODONTİA.D.

2. Çocuklarda diş çürüğü oluşma riski ve sıklığı nedir?

Ülkemizde diş çürüğü oluşma sıklığı %80-90 civarında ve yanlış beslenme ve yetersiz ağız hijyeni en önemli çürük nedenlerindedir. Yanlış beslenme alışkanlıklarına bağlıdır. Gece sütü verilmesi, yalancı emziğin reçel, bal gibi bir takım tatlı gıdalara batırılarak verilmesi ve diş fırçalanmasına özen gösterilmemesi nedenler arasındadır. Erken yaşlarda çürük başlamasının nedeni dişlerin bu yaşlarda karbonhidratlarla uzun süre temasına bağlı olabilmektedir.

3. Biberon çürüğü nedir?

Uzun dönem süt veya mamanın biberonla özellikle geceleri uyku sırasında alınması sonucu oluşur. İlk dişler sürerken karbonhidrattan (serbest şeker) zengin sıvılar ile beslenme iki yaşından önce dişlerin şiddetli bir şekilde çürümesine yol açabilir.

4.Çocuklarda çürük oluşmaması için ne tür koruyucu tedbirler alınabilir?

Aileler çocukların beslenme alışkanlıklarına dikkat etmeli, çürük yapıcı, serbest şeker içeren yiyeceklerden çocuklarını uzak tutmalıdır.Onun yerine daha besleyici ancak çürük yapıcı olmayan yiyecekler tercih edilmelidir.Örneğin, gofret, şeker, çikolata gibi besinler yerine havuç, elma gibi meyveler, lifli sebzeler, kuruyemişler verilebilir.Şekerli sakız yerine doğal tatlandırıcılı, şekersiz sakızlar tercih edilebilir.En önemlisi, diş fırçalama alışkanlığının daha erken yaşlarda edindirilmesidir.Dişlerin ilk sürdüğü dönemden itibaren önce aile tarafından uygulanması, sonra da çocuğun kendisinin uygulamasının sağlanması gerekir.

5.Fissür örtücü nedir?

Arka dişler, özellikle azı dişlerinin çiğneyici yüzeyleri anatomik yapıları gereği yiyeceklerin kolayca tutunabildikleri ince yarıklar ve çukurcukları kapsarlar.Çocuklar da diş fırçalamaya başladıkları dönemde arka dişleri düzenli olarak kolayca fırçalayamadıkları için çürük genellikle önce arka dişlerden başlar.Bu dişleri çürüğe karşı korumak için diş üzerinden madde kaldırmadan çocukların her yaşta çok kolay kabullenebildikleri bir yöntem olan fissür örtücüler uygulanır.Bu maddeler şeffaf ya da opak beyaz mine renginde olabilmektedir, estetik olarak hiçbir sakınca teşkil etmez. Sıkı bir şekilde yapışarak dişler üzerinde 10-15 yıl kalabilen fissür örtücüler bu uzun dönemde dişleri çürükten koruyabilmektedir. Ağrısız bir işlem olduğu için anestezi yapılmadan uygulanır.

6. Çürükten korunma amaçlı yapılan florid jeli uygulaması nedir ve ne sıklıkta uygulanır?

Flor içeren jeller diş minesi üzerinde koruyucu bir tabaka oluşturarak etkilerini gösterirler. Çürük risk seviyesine göre çocuklara 6 ayda 1 kez, ya da yılda 1 kez uygulanmaktadır.

7.Çocuklarda florlu diş macunları kullanmaya ne zaman başlanmalıdır?

Çocuklarda florlu diş macunlarının kullanılmasına yaklaşık 4 yaşından sonra başlanmalıdır. Çünkü çocuklarda yutma refleksi ancak 4 yaşından sonra doğru bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yaşa kadar fluorlu diş macunu kullanılması durumunda macun içerisinden yutulan florid miktarı sürekli dişlerin minelerinde kalıcı lekelenmelere sebep olabilmektedir. Bu gelişimsel bozukluklara fluorozis denir. Bu nedenle bu yaşa kadar olan çocukların dişlerini su ile ya da fluor içermeyen bir macun ile fırçalamaları tavsiye edilmektedir.

8. Diş çürükleri tedavi edilmezse ne gibi sağlık sorunlarına yol açar?

Çürüklü süt dişleri hem çocuğun kendisi için hem de alttaki sürekli dişlerin gelişimi bakımından son derece zararlıdır. Dişlerinin köklerinde bir süre sonra enfeksiyon gelişir. Bu enfeksiyon altta gelişmekte olan dişlerin minelerinde kalıcı gelişimsel lekelenmelere sebep olabilir. Ayrıca, çürüklü süt dişleri ciddi birer enfeksiyon kaynağıdır ve hayati organlara kadar uzanan enfeksiyonlara kaynak teşkil edebilir. Örneğin, kalp, böbrekler, eklemler bu enfeksiyonlardan kolayca etkilenen organlardır. O nedenle süt dişleri nasıl olsa bir süre sonra düşecek diye kesinlikle ihmal edilmemeli, mutlaka tedavi edilmelidir.

9. Çekilen diş?

Tedavi edilemeyecek derecede çürümüş olan süt dişleri çekilerek ağızdan uzaklaştırılmalıdır. Ağızdan uzaklaştırılan süt dişlerinin yerine bir süre sonra kalıcı bir diş geleceği için o boşluğun kapanmaması gereklidir. Bu amaçla çekilen süt dişlerinin boşluklarına yer tutucu adı verilen apearelerin uygulanması gerekir. Aksi takdirde çekilen süt dişinin boşluğuna boşluğun sağ ve solundaki dişler kayarak yerleşirler ve kalıcı dişin süreceği yeri kapatmış olurlar. Daha sonraki yıllarda diş dizisini düzeltmek için hem çok uzun hem de maliyeti yüksek tedaviler gerekebilir. Oysa, küçük bir yer tutucu apeareyinin uygulama süresi ve maliyeti diğerlerinin yanında çok daha önemsiz kalır.

10. Çocuklarda dişli protezler hangi durumlarda ve nasıl yapılır?

Çocukların tamamen dişsiz doğması çok sık rastlanan bir olay değildir; bazı ciddi sendromlara bağlı olarak ağız-diş sisteminin bir bulgusu gibi ortaya çıkabilir. Bu gibi durumlarda çocuğun çiğnemesi, beslenmesi ve konuşabilmesi için dişlere ihtiyacı olacağı için çene gelişimi de takip edilerek çocuklara protez uygulanır.

11. 7 yaşındaki torunum uykusunda dişlerini gıcırdatmaktadır. Bunu önlemek için ne yapabilirim? Bir diş hekimine götürmek gerekir mi?

Çocuklarda diş gıcırdatma çok yaygındır. 12-14 yaşlarına kadar ağızda stabil bir durum söz konusu olmadığından, süt ve daimi dişler bir arada bulunduğundan bu sorun normal kabul edilir. Ancak dişlerde aşınma yarattıysa plaklara ihtiyaç duyulur. Çocuk diş hekiminin muayenesi esastır.

12. Çocuğu diş hekimine götürmek için en ideal yaş kaçtır?

Ağızda ilk süt dişleri görüldüğü andan itibaren (5-9 ay) çocuğunuzu diş hekimine götürebilirsiniz. İlk muayene çok önemlidir, çocuğun şikayeti olmasa bile diş hekimi ünitesine alışması açısından gereklidir. Ayrıca ağız ve diş sağlığı için gerekli bilgilendirmeleri erken dönemde alması yararlıdır.